

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2015. május 8.

NÉMET NYELV

KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI ÉRETTSÉGI VIZSGA

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

**EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA**

ÁLTALÁNOS ÚTMUTATÓ

1. A dolgozatok javításakor a Javítási-értékelési útmutatótól eltérni nem lehet.
2. Minden jó megoldás egy pontot ér, a rossz megoldás 0 pont.
3. Fél pont és többletpont nem adható.
4. Minden egyértelmű jelölést el kell fogadni (például aláhúzás helyett karikázást).
5. Ha a tanuló javítja a megoldását és a javítás egyértelmű, akkor elfogadható a jó megoldás.
6. A feladatok értékelésére a szürke mező szolgál. Ebben jelölje a helytelen megoldást mindig nullával, a helyeset pedig eggyessel!

Példa:

11.	0	← helytelen
12.	1	← helyes

7. A vizsgán összesen 150 pont szereshető. Az egyes vizsgarészek arányát a vizsgaleírás szabályozza, ennek alapján meghatározott az egyes vizsgarészekben a vizsgapontok száma.

Vizsgarész	Vizsgapont
Olvasott szöveg értéke	33
Nyelvhelyesség	18
Hallott szöveg értéke	33
Íráskészség	33
Szóbeli	33
Összesen:	150

Az egyes vizsgarészekben a kérdések száma nem egyezik meg a vizsgapontok számával, ezért átszámításra van szükség. A vizsgapontok kiszámításához használja a Javítási-értékelési útmutatóban található átszámítási táblázatokat! A füzetek végén található összesítő táblázatba be kell írnia a tanuló összes megszerzett pontszámát, valamint az átszámítási táblázat segítségével meghatározott vizsgapontokat is (átszámított vizsgapont). Az *Íráskészség* vizsgarészben nincs szükség átszámításra.

OLVASOTT SZÖVEG ÉRTÉSE
1.

Megoldásként van, ahol több lehetőséget is megadunk. Ezeken kívül elfogadhatók azok a változatok is, amelyek tartalmilag megegyeznek ezekkel. A megoldásokban előforduló nyelvi vagy helyesírási hibákat figyelmen kívül kell hagyni, amennyiben a válasz érthető.

- (0) *Gentleman*
- (1) Tilmann Otto
- (2) Deutsch
- (3) Jamaika
- (4) 39 (Jahre)
- (5) 20 Jahren
- (6) Köln
- (7) verheiratet / Er hat eine Frau und einen Sohn.

2.

0.	8.	9.	10.	11.	12.
C	B	D	E	G	F

Kimarad: A

3.

	Richtig	Falsch
0.	X	
13.		X
14.	X	
15.	X	
16.		X
17.		X
18.		X
19.	X	

4.

0.	20.	21.	22.	23.	24.	25.
G	F	A	D	C	E	B

Kimarad: H

Átszámítási táblázat

Összesítse a javítás végén az egyes feladatokban elért pontszámokat! Ez az összeg lesz a feladatpont (legfeljebb 25 pont). A következő táblázat segítségével határozhatja meg, hogy az elért feladatpontok (bal oldali oszlop) mennyi vizsgapontot jelentenek (jobb oldali oszlop).

Feladatpont	Vizsgapont
25	33
24	32
23	30
22	29
21	28
20	26
19	25
18	24
17	22
16	21
15	20
14	18
13	17

Feladatpont	Vizsgapont
12	16
11	15
10	13
9	12
8	11
7	9
6	8
5	7
4	5
3	4
2	3
1	1
0	0

Források

1. Frankfurter Allgemeine Zeitung, 25/26. Mai 2013. Nr. 119
2. www.kindernetz.de/infonetz/thema/essen/pizza/-/id=272972/nid=272972/did=33838/8f16ro/index.html
3. <http://jugendserver.spinnenwerk.de/~kiekmal/archiv/kik7813-i.pdf>
4. <http://kurier.at/lebensart/kiku/leidenschafts-fuers-kochen-entdeckt/1.985.778>

NYELVHELYESSÉG

A helyesírási hibával leírt szavak nem fogadhatók el. A régi helyesírással írt alakok nem fogadhatók el.

Minden feladatban csak egy megoldás értékelhető. Variációk megadásakor nem jár pont, még akkor sem, ha köztük van a jó megoldás.

1.

- 0. B) zehnjährige
- 1. C) der
- 2. C) spannender
- 3. A) kann
- 4. B) aus
- 5. B) im
- 6. D) und

2.

- 0. B) möchten
- 7. D) wird
- 8. B) für
- 9. D) fröhlichen
- 10. B) tragen
- 11. A) an
- 12. D) einer
- 13. B) eure

3.

- 0. *werden*
- 14. herausgefunden
- 15. berichtet / berichtete
- 16. geworden
- 17. bestimmt
- 18. gehören / gehört *

* Bár az autentikus szöveg a szintén helyes többes számú alakot tartalmazza, a mondat szórendje elfogadhatóvá teszi az egyes számú alakot is.
(Gerhard Helbig – Joachim Buscha: Deutsche Grammatik – Ein Handbuch für den Ausländerunterricht (1988); 31. oldal)

- 19. festgestellt
- 20. ging
- 21. trägt ... bei

4.

0.	22.	23.	24.	25.	26.	27.
G	B	H	F	A	D	C

Kimarad: E

Átszámítási táblázat

Összesítse a javítás végén az egyes feladatokban elért pontszámokat! Ez az összeg lesz a feladatpont (legfeljebb 27 pont). A következő táblázat segítségével határozhatja meg, hogy az elért feladatpontok (bal oldali oszlop) mennyi vizsgapontot jelentenek (jobb oldali oszlop).

Feladatpont	Vizsgapont
27	18
26	17
25	17
24	16
23	15
22	15
21	14
20	13
19	13
18	12
17	11
16	11
15	10
14	9

Feladatpont	Vizsgapont
13	9
12	8
11	7
10	7
9	6
8	5
7	5
6	4
5	3
4	3
3	2
2	1
1	1
0	0

Források

1. www.kiraka.de/spielen-und-hoeren/nachrichten/beitrag/b/palme-aus-schokolade/#/spielen-und-hoeren/kinder/beitrag/b/greta-ist-koechin
2. NZjunior 23/2013, S. 6
3. www.news4kids.de/nachrichten/vermischtes/article/manner-werden-immer-grosser
4. www.news4kids.de/nachrichten/vermischtes/article/kinder-werden-zu-oft-zur-schule

HALLOTT SZÖVEG ÉRTÉSE

1.

	Ja	Nein
0. Gibt es auf dieser Strecke Bauarbeiten?	X	
1. Haben Sie die Faxnummer richtig notiert: 00497217188409?		X
2. Können Sie mit diesem Zug weiterfahren?		X
3. Sie möchten im Zug gleich etwas essen. Müssen Sie hinten einsteigen?	X	
4. Können Sie bei der Firma gleich mit jemandem sprechen?		X
5. Sie möchten nach Berlin fahren. Fährt Ihr Zug auf Gleis 9 ab?		X
6. Können Sie bald mit einem Kundenberater sprechen?	X	
7. Kann man die Firma an jedem Werktag anrufen?	X	

2.

Megoldásként van, ahol több lehetőséget is megadunk. Ezekén kívül elfogadhatók azok a variánsok is, amelyek tartalmilag megegyeznek ezekkel. A megoldásokban előforduló nyelvi vagy helyesírási hibákat figyelmen kívül kell hagyni, amennyiben a válasz érthető.

- 0. *amerikanisch*
- 8. 1971/ vor 40 Jahren (nem helyes, de elfogadható)
- 9. Kleiderschrank
- 10. ein Computernetz aufbauen
- 11. 10 Milliarden
- 12. Name des Absenders **und** Name des Computers (csak a kettő együtt)
- 13. Tomlinson / er (selbst)
- 14. das weiß Tomlinson selbst nicht mehr

3.

Megoldásként csak 5 X-et lehet beírni. Amennyiben a vizsgázó ennél többet jelöl be, minden fölösleges X-ért le kell vonni egy pontot. Tehát a következők szerint kell eljárni:

- Számolja meg, hogy összesen hány X-et írt be a vizsgázó! Ha 5-nél többet írt be, akkor a „-1” négyzetbe írja be a különbözetet!
- Ellenőrizze, hogy a megfelelő itemek megoldása helyes-e!
- A végső pontszámot úgy kapja meg, hogy a jó itemek számából levonja a „-1” négyzetben szereplő számot. A feladatra adott végső pontszám nem lehet negatív szám.

Figyelem! Amennyiben a vizsgázó mindegyik négyzetbe X-et tett, tehát 9 X-et írt be, akkor a feladat nem kerül javításra, pontszáma 0 pont lesz.

X	0.	wann Wilhelm II. zu Kaiser gewählt wurde.
X	15.	wie lange Wilhelm II. regiert hat. wer über Wilhelm II. ein Lied geschrieben hat. warum die Leute Wilhelm II. geliebt haben.
X	16.	welche Fehler Wilhelm II. während seiner Regierung gemacht hat.
X	17.	wie Wilhelm II. mit seinen Freunden umgegangen ist.
X	18.	wie alt Wilhelm II. war, als er Kaiser wurde. wie alt sein Vater war, als er gestorben ist. in welchem Land Wilhelm II. gestorben ist.
X	19.	was die Menschen über den Rücktritt von Wilhelm II. gedacht haben.

SZÖVEGEK

Bahn- und Telefonansagen

Ansage 0:

Sehr geehrte Fahrgäste! Aufgrund von Bauarbeiten kommt es auf dieser Strecke zu Abweichungen im Fahrtverlauf. Bitte beachten Sie unsere Aushänge in den Zügen und auf den Bahnsteigen.

Ansage 1:

Guten Tag und herzlich willkommen bei Interpneu in Karlsruhe. Sie rufen leider außerhalb unserer Bürozeiten an. Wir sind Montag bis Freitag von 8 bis 18 Uhr telefonisch für Sie erreichbar. Außerhalb dieser Zeiten nehmen wir Ihre Wünsche auch gerne schriftlich entgegen per Fax an 0049 7216188409 oder per E-Mail an ip@pneu.com. Vielen Dank für Ihren Anruf.

Ansage 2:

Nächster Halt ist: Mönchen-Gladbach Hauptbahnhof. Unser Zug endet dort. Auf Wiedersehen!

Ansage 3:

Achtung! Bahnsteig 4: Eurocity 193 von Zürich Hauptbahnhof nach München Hauptbahnhof fährt ein. Die erste Klasse und der Speisewagen befinden sich im hinteren Zugteil. Bitte, Vorsicht!

Ansage 4:

Guten Tag und herzlich willkommen bei der MTUCFC Solutions GmbH. Heute ist ein Feiertag und wir erneuern unsere Energie. Ab dem nächsten Werktag sind wir für Sie wieder im Einsatz. Vielen Dank für Ihren Anruf und auf Wiederhören.

Ansage 5:

Meine Damen und Herren! Regionalbahn nach Berlin, Abfahrt 12 Uhr fährt nicht von Gleis 9, sondern von Gleis 49 ab. Wir bitten um Verständnis.

Ansage 6:

Willkommen bei Trad up Distribution. Schön, dass Sie anrufen. Bitte haben Sie einen Moment Geduld. Wir sind gleich persönlich für Sie da. Ihr Anliegen ist uns wichtig, bitte bleiben Sie dran. Wir verbinden Sie so schnell wie möglich mit einem Kundenberater.

Ansage 7:

Willkommen bei Westyphone, visuelle Kommunikation. Wir sind für Sie da von Montag bis Freitag von 7.30 Uhr bis 12 Uhr und von 12.45 Uhr bis 16.30 Uhr. Freitags bis 14 Uhr. Vielen Dank für Ihren Anruf.

Seit wann gibt es die E-Mail?

Bestimmt haben viele von euch eine E-Mail-Adresse. Die braucht man ja auch ständig – zum Beispiel, um Freunden zu schreiben, für den Beruf oder für die Schule.

Das „E“ steht für „electronic“, also elektronisch, und „Mail“ heißt Post. Aber seit wann gibt's die elektronische Post eigentlich? Der Amerikaner Raymond Samuel Tomlinson hat sie erfunden vor 40 Jahren. Und genau dafür hat er am Wochenende in München einen Preis bekommen.

Florian Meißner erzählt euch jetzt, wie das damals war, als Tomlinson die erste Mail der Welt geschrieben hat.

Im Winter 1971, also vor genau 40 Jahren, kam Raymond Tomlinson eine Idee. Er dachte sich, dass es doch toll wäre, wenn man sich mit dem Computer Nachrichten schicken könnte. Das wäre viel praktischer als das ganze Hin- und Herschreiben mit der Post.

Doch den Computer, wie wir ihn heute kennen, gab es damals noch nicht. Der, den Ray Tomlinson hatte, war etwa so groß wie ein riesiger Kleiderschrank. Kaum vorstellbar, oder? Auch das Internet gab es damals noch nicht – doch das sollte sich schon bald ändern, denn Tomlinson bastelte gerade daran. Zu der Zeit arbeitete er bei „Bolt Beranek and Newman“, einer Firma aus Cambridge in den USA.

Die Firma sollte ein Computernetz aufbauen: Das Internet, das damals aber noch nicht so hieß. In den Anfangszeiten des Internets waren gerade mal um die 24 Computer angeschlossen. Zum Vergleich: Heute sind es ganze 10 Milliarden! Dass es 30 Jahre später mal so viele sein würden, ahnte damals noch keiner.

Um die E-Mail zu erfinden, brauchte Tomlinson nur wenige Stunden! Doch er hatte ein Problem. Er wusste zwar schon ungefähr, wie die Adresse aussehen sollte: Der Name des Absenders sollte darin vorkommen und der des Computers. Doch welches Zeichen sollte die beiden Namen trennen?

Es sollte ein Zeichen sein, das auf der Tastatur vorkommt, aber weder Buchstabe noch Zahl ist. Also entschied er sich für das @-Zeichen, eine Art „a“ mit einem Kreis drumrum.

Die erste E-Mail der Welt verschickte Ray Tomlinson an sich selbst – an einen Computer im Nachbarraum. Und zwar an die Adresse „tomlinson@bbntenexa“.

Das „.com“, „.org“ oder „.de“ wie ihr das heute kennt, gab es damals noch nicht.

„.de“ steht zum Beispiel heute für eine Adresse aus Deutschland. Ihr fragt euch jetzt bestimmt, was in der ersten Mail der Welt drinstand. Aber das weiß Tomlinson selbst nicht mehr.

Das @ nennt man in Deutschland auch „Klammeraffe“, in Italien heißt es „Schnecke“ und in Tschechien „Rollmops“.

Das @ hat Tomlinson übrigens nicht erfunden, das gab es schon früher: Im 16. Jahrhundert haben es Kaufleute als Einheit für Gewichte benutzt. Ein @ oder Klammeraffe waren zehn Kilogramm.

Heute ist Ray Tomlinson 64 Jahre alt – und arbeitet immer noch bei derselben Firma.

Kaiser Wilhelm II.

Dieser Friedrich Wilhelm Viktor Albert, war das nicht der Kaiser Wilhelm II., der letzte deutsche Kaiser?

Ja, er musste nach dem Ersten Weltkrieg abdanken. Im Jahr 1888 wurde er deutscher Kaiser und so hatte er 1918 immerhin schon 30 Jahre regiert.

Puh, 30 Jahre Kaiser, das ist ja ganz schön lange. Ich kenne so ein Lied, das heißt "Wir wollen unseren alten Kaiser Wilhelm wieder haben" oder so. Fanden den denn alle Leute so gut?

Ja, Kaiser Wilhelm II. war bei vielen Menschen sehr beliebt, und das, obwohl er in seiner Amtszeit auch einige Fehler gemacht hat.

Was für Fehler denn?

Er hat manchmal ziemlich angeberische Reden gehalten und ging nicht besonders feinfühlig vor. So hat er vor allem das Ausland immer wieder beleidigt. Auch gegen seine Freunde konnte er ziemlich hart sein.

Hm, ich habe gehört, dass er eine schlimme Kindheit hatte?

Er hatte einen verkürzten Arm und dachte vielleicht auch deswegen, dass er weniger wert ist als die anderen Kinder. Manche denken, dass er sich deshalb manchmal so größenwahnsinnig aufgeführt hat. Als er Kaiser wurde, war er erst 29 Jahre alt. Sein Vater war vor ihm Kaiser, ist aber nach nur 99 Tagen gestorben.

Aber Kaiser Wilhelm ist ziemlich alt geworden.

Er starb mit 82 Jahren im Exil. Nach dem ersten Weltkrieg waren die meisten froh, als er abgedankt hat. Er hatte einfach die Zeichen der Zeit nicht erkannt. Aber trotzdem gibt es immer noch einige, die der „guten alten Zeit“ nachtrauern und eben auch dem Kaiser.

Átszámítási táblázat

Összesítse a javítás végén az egyes feladatokban elért pontszámokat! Ez az összeg lesz a feladatpont (legfeljebb 19 pont). A következő táblázat segítségével határozhatja meg, hogy az elért feladatpontok (bal oldali oszlop) mennyi vizsgapontot jelentenek (jobb oldali oszlop).

Feladatpont	Vizsgapont
19	33
18	31
17	30
16	28
15	26
14	24
13	23
12	21
11	19
10	17

Feladatpont	Vizsgapont
9	16
8	14
7	12
6	10
5	9
4	7
3	5
2	3
1	2
0	0

Források

1. www.durchzug.info/
2. www.kiraka.de/spielen-und-hoeren/nachrichten/erklaer-mal/beitrag/b/seit-wann-gibt-es-die-e-mail/
3. www.zeitklicks.de

ÍRÁSKÉSZSÉG

Az írásfeladatok értékelése központilag kidolgozott analitikus skálák segítségével történik. Ez az eljárás meghatározott értékelési szempontokon, valamint az egyes szempontokhoz tartozó szintleírásokon alapul. Minden írásbeli munkát ezen szempontok segítségével kell értékelni oly módon, hogy a dolgozatot minden egyes értékelési szempontnál újra kell olvasni.

Az eljárás további sajátossága, hogy a szintleírások a nyelvi teljesítményt értékelő szempontoknál nem tartalmaznak hibaszámokra vonatkozó utalásokat, valamint nem osztályozzák előre az egyes hibatípusokat a hibák súlyossága alapján. Ennek oka az, hogy az egyes nyelvi hibák súlyosságát (értelemzavaró vagy nem értelemzavaró hiba) csak az adott szövegkörnyezet figyelembevételével lehet megállapítani.

A középszinten az írásbeli vizsga minden része a lépcsőzetesség elve alapján épül fel, azaz a feladatok fokozatosan nehezednek. Ez a progresszió az íráskészséget mérő vizsgarészben az értékelési skálákban is megjelenik. Az első, könnyebb feladat skálája inkább az A2 szinthez igazodik, így jóval toleránsabb, mint a második feladathoz tartozó skála, amely a B1 szinten alapul.

A javítás alapelvei

1. A dolgozatot akkor is értékelni kell, ha a vizsgázó eltér a megadott szöveghossztól.
 2. Fél pontok és jutalompontok nem adhatók.
 3. A dolgozatban a hibákat jelölni kell. A Javítási-értékelési útmutatóban megadott javítási jelrendszer használata nem kötelező, bármilyen más jelrendszer is használható.
 4. Az ismétlődő nyelvhelyességi hibákat csak egyszer kell az értékelésnél figyelembe venni.
 5. Az adott szinten bizonyos lexikai egységek és nyelvtani struktúrák produktív használata nem várható el a vizsgázótól. Erről pontos tájékoztatást nyújt a vizsgakövetelmény (40/2002. OM rendelet). Az ilyen típusú hibákat az értékelésnél nem kell figyelembe venni.
 6. **Figyelem!** A „nullázási szabály” a két feladatban különböző! Amennyiben az első feladatban valamelyik szempont alapján a dolgozat 0 pontos, akkor a másik értékelési szempont alapján is 0 pontot kell rá adni. A második feladatban csak a *Tartalom* értékelési szempont alapján 0 pontos dolgozatok lesznek a többi szempont alapján is 0 pontosak. A két feladat értékelése egymástól független. Tehát ha a dolgozatot a fenti szabály miatt lenullázza az egyik feladatban, akkor a másik feladat értékelése nem lesz automatikusan 0 pont!
 7. **Figyelem!** Az Íráskészség feladatok értékelésében változás történt.
 1. feladat:

Amennyiben a létrehozott szöveg terjedelme meghaladja a **120** szót, a **Tartalom és szöveghossz szempontnál az** adható pontszámból 1 pontot le kell vonni.
A 0 pontos sávban megjelenik az alábbi mondat:
A létrehozott szöveg nagyon rövid (25 szó alatt van).
 2. feladat:

Amennyiben a létrehozott szöveg terjedelme meghaladja a **180** szót, a **Tartalom** szempontnál az adható pontszámból 1 pontot le kell vonni.
A 0 pontos sávban megjelenik az alábbi mondat:
A létrehozott szöveg nagyon rövid (50 szó alatt van).
-

8. A második feladatban a vizsgázónak választási lehetősége van, és a megoldása elé beírja, hogy melyik témát kívánja kidolgozni. Ha a vizsgázó a második feladatban mindkét választási lehetőséget kidolgozza, és a javító tanár számára nem derül ki egyértelműen, hogy melyik feladatot választotta, akkor az első témát kell kijavítani és értékelni.

Első feladat

Összefoglaló táblázat az értékelési szempontokról:

Értékelési szempontok	Maximális pontszám
Tartalom és szöveghossz	5
Nyelvhelyesség	5
Összesen	10

Amennyiben a dolgozat valamelyik szempont alapján 0 pontos, akkor a másik értékelési szempont pontszáma is 0 pont.

Az értékelési szempontok részletes kifejtése

Tartalom és szöveghossz

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó

- megfelelően dolgozta-e ki a témát,
- megfelelő hosszúságú szöveget hozott-e létre.

A tartalmi teljesség megítélésénél az a döntő, hogy a vizsgázó közli-e az adott szituációban lényeges információkat. Egyes vizsgafeladatoknál a tartalom értékelésénél a segédanyag (input) tartalmi információi is irányadóak lehetnek. Ekkor azt is figyelembe kell venni, hogy a vizsgázó írásműve nem tartalmaz-e sokkal kevesebb információt, mint a segédanyag. Amennyiben a feladat nem tartalmaz erre vonatkozó utasítást, akkor nem kérhető számon a vizsgázón az összes, segédanyagban megjelenő információ.

A dolgozat tartalmi szempontból megfelelő abban az esetben is, ha a vizsgázó a megadott témáról nem személyes vonatkozásban, hanem általánosan, de a kommunikációs cél(ok)nak megfelelően ír.

A nyelvi okokból érthetetlen szövegrészeket a *Tartalom* szempontnál nem lehet értékelni. Ez vonatkozik a megadott szövegből értelem nélkül lemásolt és rossz nyelvi környezetben használt szövegrészekre is. Az ilyen típusú hibákat figyelembe kell venni a nyelvi teljesítmény értékelésekor is. El kell fogadni azonban az olyan szövegrészeket, amelyeket a vizsgázó a segédanyagból vett át, és jó nyelvi környezetben használ.

Amennyiben a vizsgázó olyan információt közöl, ami anyanyelvi olvasó számára nem érthető, a tartalom kidolgozása nem tekinthető teljesen megfelelőnek.

A szöveghossz megadásánál a szószám csak a vizsgázó által létrehozott szövegrészre vonatkozik, azaz nem tartalmazza a központilag megadott részek szavainak számát.

Nyelvhelyesség (szókincs, mondattan, alaktan, helyesírás)

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- megfelel-e a vizsgázó által használt szókincs a témának, a szituációnak, a szerepek és a közlési szándéknak,
- megfelel-e a szóhasználat a középszintű érettségi vizsga követelményeinek,

- megfelel-e a vizsgázó által létrehozott szöveg a mondatban, az alakban és a helyesírás normáinak.

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. Értelemzavaró hibának az számít, ha a mondat/szövegrész tartalma csak újraolvasás után érthető, azaz anyanyelvi olvasó csak nehezen vagy egyáltalán nem értené meg a mondanivalót.

Értékelési skála (1. feladat)

Tartalom és szöveg hossz

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó megfelelően dolgozta ki a témát, és elérte a megadott szövegmennyiséget (50–80 szó).	A vizsgázó általában megfelelően tárgyalta a témát, és a megadott szöveg-hossztól alig tér el.	A vizsgázó csak részben megfelelően tárgyalta a témát, és/vagy a létrehozott szöveg a megadott szöveg-hossznál rövidebb, de még elfogadható.	A vizsgázó nem megfelelően tárgyalta a témát, és/vagy a létrehozott szöveg nagyon rövid (25 szó alatt). vagy: A vizsgázó más témáról ír.

Figyelem! A feladat értékelésében változás történt.

Amennyiben a létrehozott szöveg terjedelme meghaladja a 120 szót, a **Tartalom és szöveg hossz szempontnál az** adható pontszámból 1 pontot le kell vonni.

Nyelvhelyesség (szókincs, mondatban, alakban, helyesírás)

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A szöveg hibátlan vagy csak kevés, a megértést nem zavaró hibát tartalmaz.	A szövegben több hiba fordul elő, a hibák alig nehezítik a megértést.	A szövegben sok hiba fordul elő, a hibák néhány ponton nehezítik a megértést.	A szöveg a nyelvi hibák miatt nem érthető.

Második feladat

Összefoglaló táblázat az értékelési szempontokról:

Értékelési szempontok	Maximális pontszám
Tartalom	5
Formai jegyek és hangnem	3
Szövegalkotás	5
Szókincs, kifejezésmód	5
Nyelvtan, helyesírás	5
Összesen	23

Amennyiben a dolgozat a *Tartalom* szempont alapján 0 pontos, akkor a többi értékelési szempont pontszáma is 0 pont.

Az értékelési szempontok részletes kifejtése

Tartalom

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó

- hány irányító szempontra tért ki, és megfelelően tárgyalta-e azokat,
- hogyan valósította meg a kommunikációs cél(oka)t.

Egy adott irányító szempont tárgyalása akkor tekinthető a szintnek megfelelőnek, ha a vizsgázó kitér a megadott szempontra, mondatai minden lényeges információt tartalmaznak, illetve minden lényeges információra rákérdeznek, és ismétlésektől mentesek. Amennyiben egy irányító szemponthoz több alpont tartozik, a szempont kifejtése akkor tekinthető megfelelőnek, ha a vizsgázó az összes alpontot tárgyalja. Ha a vizsgázó egy irányító szempontra kitér, de mondatai nem tartalmaznak minden lényeges információt, illetve nem kérdeznek rá minden lényeges információra, az adott irányító szempont tárgyalása csak részben megfelelő. Az adott irányító szempont tárgyalása abban az esetben is csak részben megfelelő, ha a vizsgázó anyanyelvi olvasó számára értelmezhetetlen információt ad meg (pl. az életkor helyett a vizsgázó azt adja meg, hogy negyedik).

Érdeklődő típusú levél esetén előfordul, hogy a vizsgázónak bizonyos információkra kell rákérdeznie. Ebben az esetben a megfelelő kérdés feltevése azt jelenti, hogy a vizsgázó megfelelően fejtette ki az adott szempontot.

Ha egy irányító szempont tárgyalása nyelvi okokból nem érthető, azt a *Tartalom* szempontnál úgy kell értékelni, mintha a vizsgázó nem tért volna ki rá, azaz az adott irányító szempont kifejtése nem megfelelő. Ezt a hibát figyelembe kell venni a nyelvi teljesítmény értékelésekor is, azaz a hiba jellegétől függően a *Szókincs, kifejezőmód* vagy a *Nyelvtan, helyesírás* szempontoknál. A segédanyagból átvett szövegrészek esetében úgy kell eljárni, mint az első feladatnál.

Új, azaz nem megadott szempontok értékelésére nincs lehetőség. A dolgozatot akkor is a megadott szempontok alapján kell értékelni, ha a vizsgázó a megadott témáról nem személyes vonatkozásban, hanem általánosan, de a kommunikációs cél(ok)nak megfelelően ír, vagy önmagáról ír, amikor általánosan kellene fogalmaznia.

Figyelem! A feladat értékelésében változás történt.

Amennyiben a létrehozott szöveg terjedelme meghaladja a **180** szót, a **Tartalom** szempontnál az adható pontszámból 1 pontot le kell vonni.

Formai jegyek és hangnem

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó által létrehozott szöveg

- megfelel-e a levéllel, mint szövegfajtaival szemben állított formai követelményeknek, azaz helyesen tartalmazza-e a dátumot, a megszólítást, az elköszönést és aláírást,
- hangneme megfelel-e a címzethez való viszonynak és a közlési szándéknak.

Ennél az értékelési szempontnál a szintleírások engedékenysége az eddigi kipróbálások tapasztalatait tükrözi, amely szerint a levélforma betartása általánosan nagy gondot jelent a vizsgázóknak. Most a dolgozat e szempont alapján még egy ponttal értékelhető, ha a vizsgázó törekedett a levélforma betartására, azaz a két alapvető formai jegy, a megszólítás és az elköszönés elfogadható, valamint a levél hangneme még megfelelő. Nulla pont akkor jár, ha hiányzik vagy nem elfogadható a megszólítás és/vagy az aláírás, ha a vizsgázó levél helyett fogalmazást ír, illetve ha a levél hangneme nem megfelelő. A későbbiekben azonban, amikor elvárható lesz a levél formai jegyeinek ismerete, a formai követelmények szigorúbb elbírálás alá esnek.

Az egyes formai jegyek abban az esetben helyesek, amennyiben a levélírás szabályainak megfelelnek, és illenek a levél típusához. A csak nyelvtani vagy helyesírási hibát tartalmazó variációk e szempont értékelésénél helyesnek számítanak.

Néhány példa a helyes megszólításra és elköszönésre:

Helyes megszólítás	Helyes elköszönés
Sehr geehrte Damen und Herren,/! Sehr geehrter Herr ... ,/! Sehr geehrte Frau ... ,/!	Mit freundlichen Grüßen Mit freundlichem Gruß Freundliche Grüße
Lieber/Liebe....,/! Liebe Freunde,/! Hallo,/! Hallo Peter / Leute / Freunde,/!	Mit (den) besten Grüßen Mit herzlichen Grüßen Herzliche / Liebe / Viele Grüße Herzlich(st) Tschüs / Ciao / Bis bald / Servus

Néhány példa az elfogadható megszólításra és elköszönésre:

Elfogadható megszólítás	Elfogadható elköszönés
Sehr geehrte Herren,/! Verehrter (elavult) / geehrter Direktor,/! Verehrte (elavult) LAL Sprachen GmbH,/! Sehr geehrte Redaktion,/! Liebes Jugendmagazin,/! Hi,/!	Mit vielen Grüßen Vielen Dank Ich danke Ihnen im Voraus Mit Hochachtung (elavult) Hochachtungsvoll (elavult) Wir antworten auf alle Briefe

Helyes dátum:

(Miskolc,)(den) 16.10.2013 – a levél jobb felső sarkában

Elfogadható dátum:

(Miskolc,)(den) 16.10.2013 – nem a megfelelő helyen

Az aláírás akkor helyes, ha az elköszönés alatti sorban van. Néhány példa a helyes aláírásra:

Péter Szabó / Szabó Péter

Péter / die Deutschgruppe / Klasse 10D

Amennyiben az aláírás egy sorban van az elköszönéssel, akkor elfogadhatónak minősül. Nem elfogadható az aláírás abban az esetben, ha ellentmond a levél tartalmának és/vagy hangnemének.

Szövegalkotás

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- logikus-e az irányító szempontok elrendezése és ezáltal a szöveg gondolatmenete,
- megfelelő-e a gondolati tagolás, azaz van-e bevezetés, tárgyalás és befejezés,
- hogyan használja a vizsgázó a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit (pl. egyszerű kötőszók, névmások).

A *Szövegalkotás* szempontnál a *Tartalom* szemponttól függetlenül kell eljárni és csak a tárgyalt szempontok alapján lehet megítélni a dolgozat felépítését és gondolatmenetét.

A szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit akkor használja helyesen a vizsgázó, ha törekszik arra, hogy egyszerű kötőszók, névmások, határozószók stb. segítségével valódi szöveget hozzon létre. Amennyiben a vizsgázó minden mondatát azonos módon (pl. az „ich” személyes névmással) kezdi, nem mondható el az általa létrehozott levélről, hogy abban a mondatok szervesen kapcsolódnak egymáshoz. Amennyiben a vizsgázó csak azonos szerkezetű egyszerű mondatokat ír, nem kaphatja meg a maximális pontszámot.

Szókincs, kifejezés mód

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- megfelel-e a vizsgázó által használt szókincs a témának, a szituációnak, a szerepnek és a közlési szándéknak,
- megfelel-e a szóhasználat a középszintű érettségi vizsga követelményeinek.

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. Értelemzavaró hibának az számít, ha a mondat/szövegrész tartalma csak újraolvasás után érthető, azaz anyanyelvi olvasó csak nehezen vagy egyáltalán nem értené meg a mondanivalót.

A nyelvi hibákat az értékelés során csak egyszer szabad figyelembe venni, azaz a hiba jellegétől függően vagy a *Szókincs, kifejezés mód* vagy a *Nyelvtan, helyesírás* szempontnál. Amennyiben például a vizsgázó egy szót nem megfelelően használ (pl. a „bringen” ige helyett a „holen” igét), ezt a hibát csak a *Szókincs, kifejezés mód* szempontnál lehet értékelni. Ha a vizsgázó egy elöljárószót helytelen vonzattal használ (pl. „um+Dativ”), ezt a hibát csak a *Nyelvtan, helyesírás* szempontnál lehet értékelni.

Azoknál az értelemzavaró hibáknál, amelyek következtében egy-egy mondatrész vagy mondat mondanivalója válik érthetlenné, és amelyeknél a hiba komplexitása miatt nem lehet eldönteni, hogy lexikai vagy nyelvtani hibáról van-e szó, az egyszeri értékelés elve nem érvényes. Az ilyen típusú hibákat tehát mindkét szempontnál értékelni kell.

E szempont értékelésénél a megszólítás és az elköszönés hibáit is figyelembe kell venni.

Nyelvtan, helyesírás

E szemponton belül azt értékeljük, hogy megfelel-e a vizsgázó által létrehozott szöveg a mondatban, az alakban és a helyesírás normáinak.

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. A további részletes útmutatást lásd a *Szókincs, kifejezés mód* szempontnál.

Értékelési skála (2. feladat)

Tartalom

Figyelem! Az értékelésben változás történt.

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó öt irányító szempontot dolgozott ki megfelelően. A vizsgázó a kommunikációs célokat megfelelően valósította meg.	A vizsgázó négy vagy három irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, a többit pedig csak részben vagy egyáltalán nem. A vizsgázó a kommunikációs célokat többnyire megfelelően valósította meg.	A vizsgázó két irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, a többit pedig csak részben vagy egyáltalán nem. vagy: A vizsgázó egy irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, és van még olyan irányító szempont, amelyet részben tárgyalt. vagy: A vizsgázó legalább négy irányító szempontot tárgyalt részben. A kommunikációs célokat részben valósította meg.	A vizsgázó csak egy irányító szempontot dolgozott ki megfelelően és nem tárgyalt a többi szempontot. vagy: A vizsgázó három vagy annál kevesebb irányító szempontot tárgyalt részben. Alapvető kommunikációs célját nem éri el. vagy: A vizsgázó más témáról írt. vagy: A létrehozott szöveg nagyon rövid (50 szó alatt van).

Formai jegyek és hangnem

3 pont	2 pont	1 pont	0 pont
A szöveg formai jegyei teljesen megfelelnek a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzetthez való viszonyoknak. Helyes a megszólítás, az aláírás, a dátum és az elköszönés.	A szöveg formai jegyei nagyjából megfelelnek a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzetthez való viszonyoknak. Van helyes megszólítás és aláírás, valamint elfogadható dátum és elköszönés.	A szöveg formai jegyei még megfelelnek a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzetthez való viszonyoknak. Van helyes vagy elfogadható megszólítás és aláírás.	A szöveg formai jegyei nem felelnek meg a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzetthez való viszonyoknak. Hiányzik vagy nem elfogadható a megszólítás és/vagy az aláírás.

Szövegalkotás

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A szöveg felépítése, az irányító szempontok elrendezése logikus. A gondolati tagolás megfelelő: van bevezetés, tárgyalás és befejezés. A vizsgázó megfelelő nyelvi eszközök használatával valódi szöveget hoz létre. A mondatok szervesen kapcsolódnak egymáshoz.	A szöveg felépítése, az irányító szempontok elrendezése többnyire logikus. A vizsgázó törekszik a gondolati tagolásra: van bevezetés vagy befejezés. A vizsgázó törekszik arra, hogy valódi szöveget hozzon létre. A mondatok többnyire szervesen kapcsolódnak egymáshoz.	A mondanivaló nem mindenütt logikus elrendezésű. A vizsgázó nem törekszik a gondolati tagolásra: hiányzik a bevezetés és befejezés. A szövegszerűség csak nyomokban fedezhető fel. A mondatok több helyen nem kapcsolódnak egymáshoz.	A szöveg tagolatlan és áttekinthetetlen. Az írásmű izolált mondatok halmazából áll. A levél annyira rövid, hogy szöveggként nem értékelhető.

Szókincs, kifejezés mód

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A szöveget a témának és a közlési szándéknak megfelelő szókincs jellemzi. Néhol nem megfelelő a szóhasználat, ez azonban csak kis mértékben nehezíti a mondanivaló megértését.	A szöveget nagyrészt a témának és a közlési szándéknak megfelelő szókincs jellemzi. Többször nem megfelelő a szóhasználat, ami néha nehezíti a mondanivaló megértését. A szókincs korlátai miatt többször előfordulhat szóismétlés.	A szöveget egyszerű szókincs jellemzi. Sokszor nem megfelelő a szóhasználat, ami helyenként jelentősen nehezíti és/vagy akadályozza a mondanivaló megértését. Sok a szóismétlés.	A szövegben felhasznált szókincs szegényes. A nem megfelelő szóhasználat több helyen akadályozza a szöveg megértését.

Nyelvtan, helyesírás

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó általában helyesen használja az egyszerű nyelvtani struktúrákat. A szöveg kevés nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hibát tartalmaz, amelyek azonban a megértést nem befolyásolják.	A vizsgázó több hibával használja az egyszerű nyelvtani struktúrákat. A szöveg több nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hibát tartalmaz, amelyek azonban a megértést nem befolyásolják, és/vagy kevés, a megértést nehezítő hiba jellemzi a dolgozatot.	A vizsgázó csak a legegyszerűbb nyelvtani struktúrákat használja. A szöveg sok olyan nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hibát tartalmaz, amelyek a megértést nem befolyásolják, valamint több, a megértést jelentősen nehezítő nyelvi hiba fordul elő benne.	A szöveg a nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hibák miatt nem érthető.

Ajánlott jelrendszer

Első feladat

A hibákat a lap jobb oldalán található sávban jelöljük a következő betűkkel:

Ny = nyelvhelyességi hiba (lexikai vagy nyelvtani hiba),

H = helyesírási hiba,

É = értelemzavaró nyelvi hiba.

A szövegben használt jelek:

aláhúzás = lexikai, nyelvtani vagy helyesírási hiba,

√ (hiányjel) = hiányzik egy szó,

nyíl = szórendi hiba,

aláhúzás + i = ismétlődő hiba.

_____ i

Az ismétlődő hibákat, valamint az olyan hibákat, amelyeknél az adott nyelvtani struktúra vagy lexikai egység ismerete nem várható el a vizsgázótól, csak a szövegben kell jelölni, a javító sávban nem.

Második feladat

Az áttekinthetőség érdekében érdemes az egyes szempontokhoz tartozó jeleket egy-egy oszlopban egymás alá írni.

Tartalom

A tartalmi szempontok teljesítését a lap jobb oldalán található sávban kell jelölni a szempont sorszámának megadásával:

④ (bekarikázott szám) = teljesített tartalmi szempont,

√3 (hiányjel + szám) = nem tárgyalt vagy nyelvi okból nem érthető tartalmi szempont,

2- (szám + mínuszjel) = érintett, de nem megfelelően kifejtett tartalmi szempont.

Formai jegyek és hangnem

A formai jegyeket a lap jobb oldalán található sávban kell jelölni a következő betűkkel:

Dátum = D

Köszönés = K

Megszólítás = M

Aláírás = A

A teljesítés minőségét a következő módon jelöltük:

ⓓ (bekarikázott betű) = az adott formai jegy teljesítése helyes,

√A (hiányjel + betű) = hiányzik vagy nem elfogadható az adott formai jegy,

K- (betű + mínuszjel) = az adott formai jegy elfogadható.

Szövegalkotás

Ennél a szempontnál nem használunk jeleket.

Szókincs, kifejezőmód

A hibákat a lap jobb oldalán található sávban jelöljük a következő betűkkel:

L = lexikai hiba,

ÉL = értelemzavaró lexikai hiba,

É = értelemzavaró hiba, amely következtében egy-egy mondatrész vagy mondat mondanivalója válik érthetlenné, és amelynél a hiba komplexitása miatt nem lehet eldönteni, hogy lexikai vagy nyelvtani hibáról van-e szó.

A szövegben a következő jeleket használjuk:

aláhúzás hullámvonallal = lexikai hiba,

aláhúzás hullámvonallal + i = ismétlődő lexikai hiba.

Az ismétlődő hibákat nem kell jelölni a javító sávban.

Nyelvtan, helyesírás

A hibákat a lap jobb oldalán található sávban jelöljük a következő betűkkel:

G = nyelvtani (grammatikai) hiba,

ÉG = értelemzavaró nyelvtani hiba,

É = értelemzavaró hiba, amely következtében egy-egy mondatrész vagy mondat mondanivalója válik érthetlenné, és amelynél a hiba komplexitása miatt nem lehet eldönteni, hogy lexikai vagy nyelvtani hibáról van-e szó,

H = helyesírási hiba.

A szövegben használt jelek:

aláhúzás = nyelvtani vagy helyesírási hiba,

√ (hiányjel) = hiányzik egy szó,

nyíl = szórendi hiba,

aláhúzás + i = ismétlődő hiba.

Az ismétlődő hibákat nem jelöljük a javító sávban.